Startnotitie “Dorps- en buurthuizenbeleid“ Moetsje yn ’e takomst

1. Oanlieding

Dorps- en buurthuizen (lees ook Multifunctioneel centra (MFC’s) of -accommodatie (MFA’s)) zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen voor de inwoners van dorpen en wijken in de gemeente Waadhoeke. De gemeente Waadhoeke telt 31 dorps- en buurthuizen die, met uitzondering van één buurthuis, allemaal in eigendom zijn van stichtingen.bij de besturen. De dorps- en buurthuizen spelen een belangrijke rol in de leefbaarheid van de dorpen en wijken. Het college vindt het daarom belangrijk om dorps- en buurthuizen toekomstbestendig te maken.

Op dit moment lopen er twee aanvragen voor een (grote) verbouwing/verduurzaming van dorpshuis Wjelsryp en Marsum. In de toekomst zullen er naar verwachting meer aanvragen volgen. Op dit moment kunnen de dorps- en buurthuizen een beroep doen op de subsidieregeling dorpen en wijken, voor een budget van maximaal €20.000 per vier jaar. In de praktijk blijkt dat dit bedrag ontoereikend is. Om de dorps- en buurthuizen te helpen bij het toekomstbestendig maken van het pand is een hogere bijdrage nodig. Daarnaast is de subsidieregeling niet in verhouding tot de bijdragen die recentelijk aan dorpshuizen zijn toegewezen in verband met nieuwbouw (Menaam, Sexbierum) en verbouw (Berlikum). De afgelopen jaren is niet gekozen voor het harmoniseren van of het formuleren van dorps- en buurthuizenbeleid. Maar nu blijkt dat het toch wenselijk is om een afwegingskader te hebben die verder gaat dan de huidige regeling. Op dit moment ontbreekt namelijk een afwegingskader voor nieuwbouw, verbouw en verduurzaming. In de raadsvergadering van 30 maart 2023, bij de behandeling van de vraag naar extra subsidie voor het MFA in Sexbierum, is de wens voor een afwegingskader ook aan de orde gesteld.

Een aantal regelingen voor dorps- en buurthuizen is na de fusie geharmoniseerd. Na vijf jaar blijken de bestaande regelingen niet altijd voldoende te zijn. In de kadernota 2024 – 2027 is voor het ontwikkelen van dorps- en buurthuizenbeleid incidenteel een budget van € 50.000 in 2024 beschikbaar gesteld.

2. Besteande regelingen

De gemeente Waadhoeke heeft twee regelingen waar ook dorps- en buurthuizen onder vallen:

1. **Subsidieregeling dorpen en wijken gemeente Waadhoeke 2023-1.**

   Dorps- en buurthuizen kunnen voor alle projecten of werkzaamheden (met uitzondering van onderhoud) zoals verduurzaming of verbouwing per vier jaar één of meerdere projectsubsidies uit het dorpen- en wijkenfonds aanvragen tot een maximum van € 20.000.

   In het dorpen- en wijkenfonds is voor de jaren 2023-2026 € 1,2 miljoen beschikbaar voor alle initiatieven op het gebied van leefbaarheid. Dit betekent dat er gemiddeld € 300.000 beschikbaar is per jaar. Als alle dorps- en buurthuizen een maximale aanvraag zouden doen, komt dat per 4 jaar neer op een bedrag van € 650.000.

2. **Subsidieregeling onderhoud dorpshuizen, MFC's en buurthuizen 2020-2023 gemeente Waadhoeke.**
   Alle besturen ontvangen een vaste bijdrage op basis van het aantal inwoners en het aantal m2 bruto vloeroppervlak (BVO) zoals vastgesteld in het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP). De besturen ontvangen om de 4 jaar een MJOP. Het doel van de regeling is om bij te dragen in de kosten van het regulier onderhoud.

   De huidige regeling 2020-2023 loopt af in 2023. Vooralsnog wordt deze onderhoudsregeling daarom eerst ongewijzigd voortgezet in een nieuwe regeling voor de periode 2024- 2027. Besluitvorming hierover vindt de komende periode plaats. Er is voor de periode 2024-2027 per jaar een bedrag van € 98.800 beschikbaar. (zie bijlage voor exacte bedragen per dorps- of buurthuis). In 2027 is een budget beschikbaar van € 45.000 voor het opnieuw uit laten voeren van een MJOP.

3. Bestjoerlik kader

In het raadsbesluit van november 2018 over het instellen van de subsidieregeling dorpen en wijken is aangegeven dat er initiatieven denkbaar zijn die niet binnen deze financiële grenzen passen, bijvoorbeeld de bouw van een accommodatie. Afgesproken is dat daarover afzonderlijk wordt besloten door college en/of gemeenteraad. Op dit moment ontbreekt een afwegingskader voor nieuwbouw, verbouw en verduurzaming van dorps- en buurthuizen.

Een nieuw beleid om dorps- en buurthuizen toekomstbestendig te maken, draagt ook bij aan de volgende punten uit het coalitieakkoord 2022-2026 *Sûn wurkje oan 'e takomst*:

- Inzetten op multifunctioneel gebruik van voorzieningen, zodat deze toegankelijk zijn voor alle doelgroepen, bijvoorbeeld met breedtesport.
- Nabij besturen.
- Alle inwoners krijgen de kans om mee te doen.
- Armoede voorkomen, bestrijden en verzachten (sociale inclusie).
- Cultuur biedt iedereen die in Waadhoeke woont, werkt of verblijft de gelegenheid tot ontwikkeling en ontmoeting, tot genieten, ontdekken en meedoen.
- Waardevolle netwerken in dorpen en wijken.
- Een gezonde leefstijl is voor iedereen toegankelijk.
- Voor jongeren is er een veilige, toegankelijke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten.
- Initiatieven van inwoners worden gestimuleerd.

Het doel van een nieuw dorps- en buurthuizenbeleid is:

- Kaders stellen voor dorps- en buurthuizen voor nieuwbouw, verbouw en/of verduurzaming.
- Afbakening van huidige regelingen en nieuwe regeling(en).
- Het multifunctioneel gebruik van de dorps- en buurthuizen waar mogelijk intensiveren.

Alle regelingen voor dorps- en buurthuizen worden op één plek samengebracht. Daarnaast zorgt een afwegingskader voor een gelijkwaardige behandeling van de dorps- en buurthuizen bij een aanvraag voor nieuwbouw, verbouw en/of verduurzaming. Zo zorgen we ervoor dat dorps- en buurthuizen toekomstbestendig worden en hun belangrijke rol als ontmoetingsplaats in de dorpen en wijken kunnen blijven voortzetten.

De dorps- en buurthuizen dragen niet alleen bij aan de leefbaarheid. Ze kunnen daarnaast een middel zijn om de gezondheid van onze inwoners te vergroten, de sociale basis te versterken en het kan bijdragen aan een vroege signalering van ondersteunings- en zorgbehoefte. Het multifunctioneel inzetten van dorps- en buurthuizen heeft meerdere voordelen. Aan de ene kant komt er meer activiteit in de dorps- en buurthuizen en aan de andere kant kunnen beleidsdoelen behaald worden. Eén en ander heeft bovendien een positief effect op de exploitatie.

Het belang van de dorps- en buurthuizen wordt onderschreven, maar er spelen ook andere factoren. In het afwegingskader moeten we rekening houden met demografische ontwikkelingen, eigen bijdrage van dorps- en buurthuizen, de bezetting (beschikbaarheid van vrijwilligers) en bestuurskracht. Tegelijkertijd moeten we in het afwegingskader ook kijken naar multifunctionaliteit en de spreiding en het praktisch combineren van voorzieningen om het afwegingskader breed neer te zetten.

4. Prosesfoarstel en partisipaasje

Na het vaststellen van deze startnotitie volgt op 6 februari een Publieksessie, waarin de raad samen met dorps en buurthuisbestuurders en dorps- en wijkbelangen ideeën en wensen ten aanzien van de kaders voor het nieuwe beleid bespreekt. De dorps- en buurthuisbesturen en dorps- en wijkbelangen worden actief voor deze publieksessies uitgenodigd. Andere belangstellenden zijn eveneens welkom.

Ook de huidige regelingen worden hierbij tegen het licht gehouden. In het tweede kwartaal van volgend jaar wordt in een kernsessie het beleidsvoorstel aan de raad voorgelegd. In een besluitvormende vergadering stelt de raad vervolgens het beleid vast. Hierna kan het college in de zomer van volgend jaar een regeling van dorps- en buurthuizen opstellen en eventueel de huidige regelingen aanpassen. De raad wordt hiervan uiteraard door één of meer memo's op de hoogte gesteld. Het college doet tijdens het proces een voorstel welke financiële middelen beschikbaar moeten worden gesteld.

Wie	Wanneer	Wat
B&W	7 november 2023	Besluit startnotitie voor te leggen aan de raad
Raad	30 november 2023	Raadsvergadering: Startnotitie bespreken en vaststellen
Raad & belanghebbenden	6 februari 2024	**Publiekssessie**; over de concept uitgangspunten dorps-en buurhuizenbeleid
B&W	Q2 2024	Besluit concept dorps-en buurthuizenbeleid voor te leggen aan de raad
Raad	Q2 2024	**Kernsessie:** Concept dorps-en buurthuizenbeleid
B&W	Q2 2024	Besluit dorps-en buurthuizenbeleid voor te leggen aan de raad (Op verzoek van de raad toegevoegd)
Raad	Q2 2024	**Raadsvergadering** Definitieve besluitvorming dorps-en buurthuizenbeleid
B&W	Q3 2024	Opstellen (aanpassen) regeling(en) dorps- en buurthuizen. De raad wordt via één of meer memo's hierover geïnformeerd.